

Moldova

Republica Moldova

Șeful statului: **Maia Sandu, l-a înlocuit pe Igor Dodon în decembrie**

Șeful guvernului: Aureliu Ciocoi, **l-a înlocuit pe Ion Chicu în decembrie**

Reacția guvernului la COVID-19 a provocat îngrijorare cu privire la respectarea drepturilor omului, inclusiv în ceea ce privește dreptul la sănătate și libertatea de exprimare, dreptul la libertatea de întrunire pașnică, la libertatea de circulație. Nu s-a înregistrat niciun progres în abordarea problemelor legate de tortura sistematică și alte forme de rele tratamente. O nouă lege a ONG-urilor a fost adoptată ca urmare a implicării societății civile. Problemele ce țin de procesele echitabile au rămas nesoluționate.

Context

Spre deosebire de anii precedenți Moldova a evitat turbulențele politice, deși pe tot parcursul anului a crescut câte puțin nemulțumirea populară și protestele pașnice regulate.

Starea de urgență de trei luni, în vigoare din luna martie, ca răspuns la pandemia COVID-19, a impus restricții asupra anumitor drepturi, inclusiv a libertății de circulație, a educației (de exemplu, cerințele de școlarizare la distanță nu erau accesibile tuturor familiilor) și a întrunirii pașnice. În această perioadă, Republica Moldova a derogat de la obligațiile Convenției Europene a Drepturilor Omului. De asemenea, măsurile au avut un impact negativ asupra economiei și nivelului de trai.

În iulie, Președintele Igor Dodon a avut o întrevvedere cu Vadim Krasnoselskiy, liderul de facto al regiunii separatiste Transnistria, deși nu s-a înregistrat niciun progres în direcția soluționării conflictului înghețat de 30 de ani.

Dreptul la sănătate

Măsurile adoptate pentru a face față pandemiei COVID-19 au dus la reducerea furnizării altor servicii medicale și la suspendarea temporară a serviciilor non-urgente. În pofida acestor măsuri, presiunea care a urmat asupra sistemului de sănătate a făcut ca lucrătorii din domeniul sănătății să devină deosebit de vulnerabili, suferind de un deficit de Echipament Individual de Protecție eficient și de o rată ridicată de infectare. Cu toate acestea, puțini lucrători din domeniul sănătății au fost de acord să vorbească despre aceste probleme în mod oficial sau neoficial, de teama represaliilor.

Regiunea Transnistriană

Ca răspuns la pandemia COVID-19, autoritățile de facto din Transnistria au introdus restricții privind călătoriile din teritoriul controlat de guvernul Moldovei pentru persoanele fără „pașapoarte” locale. În timp ce au fost făcute numeroase excepții, această măsură a vizat în mod special lucrătorii medicali rezidenți în Transnistria și care lucrau peste Nistru, care, în consecință, au fost forțați să aleagă de ce parte a liniei de conflict să trăiască și să muncească. Acest lucru combinat cu lipsa generală de personal medical, a redus furnizarea serviciilor medicale pentru populația locală.

Tortura și alte rele tratamente

Nu s-a înregistrat niciun progres în comparație cu anii precedenți în abordarea problemelor sistemice care stau la baza torturii și a altor rele tratamente, iar impunitatea pentru făptași a prevalat. Supraviețuitorii torturii și familiile victimelor au rămas fără despăgubiri integrale și eficiente. Numărul de acuzații, raportate independent și înregistrate oficial, rămâne, în linii generale, același de la an la an.

Condițiile din instituțiile penitenciare, inclusiv supraaglomerarea și furnizarea serviciilor de asistență medicală necorespunzătoare, au făcut obiectul unor critici continue. Lipsa serviciilor și echipamentelor eficiente necesare pentru stabilirea diagnosticului atunci când un deținut este bolnav și refuzul transferului către instituțiile medicale civile pentru tratamentul necesar a rămas o problemă gravă. Acest lucru a devenit mai evident în timpul pandemiei COVID-19, cu sute de cazuri confirmate în rândul personalului închisorii și al deținuților.

Libertatea de exprimare

Mass-media a rămas, în general, pluralistă, dar foarte dependentă de finanțarea privată, care de obicei are înclinații politice clare. Litigiile de calomnie în cadrul procedurilor civile au rămas un instrument de presiune asupra instituțiilor mass-media independente, inclusiv din cauza cheltuielilor de judecată.

În luna martie, autoritatea oficială de reglementare a mass-media a obligat ca, cu titlu executoriu imediat și pe toată perioada de urgență, prezentatorii și comentarii mass-media [„să renunțe la opinia proprie”](#) cu privire la COVID-19 și să se bazeze exclusiv pe informațiile oficiale și pe cele ale OMS. Indignarea publică care a urmat a forțat autoritatea de reglementare să anuleze imediat această decizie.

Libertatea de întrunire

În timp ce protestele de stradă au avut loc în mod regulat pe tot parcursul anului, dreptul la libertatea de întrunire pașnică, în general, a fost respectat. Cu toate acestea, la 16 iulie, poliția din Chișinău a folosit gaze lacrimogene pentru a dispersa o adunare pașnică a câtorva zeci de oameni. Poliția a reținut, iar mai târziu a eliberat fără acuzare nouă persoane.

În luna august, primarul Chișinăului a interzis aducerea vehiculelor agricole la locul desfășurării protestelor după ce unii protestatari au folosit aceste vehicule pentru a se

deplasa la un protest. Organizatorii protestului au contestat decizia în instanță, rezultatul fiind încă în așteptare la sfârșitul anului.

Libertatea de asociere

O lege mult întârziată a ONG-urilor a fost adoptată de Parlament în luna iunie, care reflectă proiectul de lege discutat pe larg și convenit cu reprezentanții societății civile în anii precedenți. Legea a clarificat și a simplificat prevederile ce țin de finanțarea și raportarea ONG-urilor. Nu a fost inclusă propunerea de interzicere a monitorizării alegerilor de către ONG-urile finanțate din străinătate și nici propunerea anterioară de a solicita liderilor ONG-urilor și personalului acestora să își publice declarațiile anuale de venit.

Procese inechitabile

Problemele ce țin de procesele echitabile persistă. În februarie, procurorul general a recunoscut motivația politică din spatele unei urmăriri penale inițiate de către predecesorul său și a anunțat revizuirea a 38 de dosare penale. Până în decembrie, în niciunul dintre aceste cazuri condamnarea nu a fost anulată sau procedurile penale încheiate. Cel mai important a fost cazul împotriva lui Veaceslav Platon, condamnat în 2017 la 18 ani de închisoare pentru fraudă. În mai, procurorul general a anunțat că probele împotriva lui au fost fabricate, iar Veaceslav Platon a fost eliberat în luna următoare, în așteptarea anchetei și rejudecării ulterioare. Cu toate acestea, revizuirea celor 38 de cauze a provocat îngrijorări cu privire la justiția selectivă, inclusiv lipsa unor criterii clare care să susțină alegerea cauzelor.

Urmărirea penală inițiată împotriva oficialilor acuzați de reținerea ilegală și returnarea forțată a șapte cetățeni turci în Turcia în 2018 a fost clasată. Însă în urma presiunilor publice, în septembrie, procurorul general a dezvăluit că unul dintre oficiali a fost condamnat și amendat în iulie. Decizia instanței nu a fost publicată oficial, ci a fost dezvăluită presei.

Libertatea de circulație

În luna martie, cetățenii moldoveni reveniți din străinătate au fost obligați să cumpere polița de asigurare obligatorie de asistență medicală în termen de 72 de ore de la întoarcerea lor în țară. Măsura a rămas în vigoare până la ridicarea stării de urgență, în pofida concluziei din aprilie a Consiliului pentru Egalitate că măsura este discriminatorie, deoarece întoarcerea era condiționată de capacitatea de a plăti și a fost aplicată în practică în mod diferit celor care se întorceau pe calea aeriană și terestră. Nicio informație cu privire la punerea în aplicare a acestei măsuri nu a fost făcută publică.